

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar
om ändring av 10 § lagen om pension för företagare och 13 § lagen
om pension för lantbruksföretagare**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i lagen om pension för företagare och lagen om pension för lantbruksföretagare. Enligt förslaget skall fordringar som omfattas av ett förfarande enligt lagen om företagssanering eller lagen om skuldsanering för privatpersoner eller av ett motsvarande frivilligt förfarande behandlas som s.k. osäkra fordringar vid bestämmandet av om premiereserverna enligt lagen om pension för företagare är tillräckliga när storleken av statens andel bestäms. Till de delar som man avstått från försäkringspremiefordringar skall dessa betraktas som förlorade när statens andel bestäms. På samma sätt skall

förfaras vid bestämmandet av statens andel enligt lagen om pension för lantbruksföretagare.

De föreslagna ändringarna medför i början att statens andel av pensionsutgifterna enligt lagen om pension för företagare och lagen om pension för lantbruksföretagare ökar med högst ca 6 milj. mk per år. Detta har beaktats i propositionen om statsbudgeten för 1994. På längre sikt kommer ändringarna inte att ha någon nämnvärd betydelse för storleken av statens andel.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 1994.

MOTIVERING

1. Nuläget

Lagen om företagssanering (47/93) och lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/93) trädde i kraft den 8 februari 1993. Enligt dessa lagar kan för en gäldenär som befinner sig i ekonomiska svårigheter uppgöras ett sanerings- eller betalningsprogram, enligt vilket han betalar sina skulder. Inom programmet kan bl.a. tidtabellen för betalning av en skuld ändras, kan betalningsrater först betraktas som amortering av kapitalet och därefter som amortering av kreditkostnaderna, kan de kreditkostnader som hänför sig till den återstående kredittiden minskas samt kan skuldbeloppet minskas. I vissa fall kan dessutom skyldigheten att betala en skuld avlyftas i sin helhet. Om sanerings- eller betalningsprogrammet inte iakttas eller om gäldenären återfår sin betalningsförmåga,

kan det bestämmas att programmet skall förfalla eller ändras.

Enligt lagen om företagssanering och lagen om skuldsanering för privatpersoner beslutar en domstol om saneringsförfaranden för företag och om skuldsanering för privatpersoner. Vid beredningen och stiftandet av de nämnda lagarna utgick man dessutom från att lagarna skall möjliggöra att borgenärer och gäldenärer, i stället för ett förfarande som nämns i lagarna, skall kunna använda ett sådant frivilligt avtalsförfarande som sker utanför domstol och som följer principerna i dessa lagar. Detta möjliggörs bl.a. av 97 § lagen om företagssanering och 78 § lagen om skuldsanering för privatpersoner.

Enligt 10 § 2 mom. lagen om pension för företagare skall de obetalda försäkringspremier som har lämnats till indrivning i utskökningsväg

eller bevakats i konkurs inte beaktas vid bestämmandet av premiereserverna. Om den premiereserv som bestämts på detta sätt inte förslår till pensionerna och de andra förmåner, betalar staten den resterande delen. Stadgandet gäller minimipensionsskyddet. Frivilliga tilläggsförmåner hör inte till stadgandets tillämpningsområde. Motsvarande principer ingår i 13 § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

2. Föreslagna ändringar

Syftet med saneringsförfaranden och skuldsaneringar är att hindra att livsdugliga företag i onödan går i konkurs och att stöda gäldenärer i betalningssvårigheter så att de skall klara av sina skulder bättre.

Även försäkringspremiefordringar som avses i arbetspensionslagarna kan vara skulder som omfattas av ett saneringsförfarande för företag eller en skuldsanering för privatpersoner. I fråga om dylika fordringar skall arbetspensionsanstalterna i enlighet med lagen om företagsanering och lagen om skuldsanering för privatpersoner delta i de åtgärder som lagarna förutsätter, och skall de påföljder som beror på åtgärder enligt dessa lagar vara bindande även för arbetspensionsanstalterna i deras egenskap av borgenärer. Detta gäller saneringsförfaranden och skuldsaneringar som sker under ledning av en domstol.

Det ligger i arbetspensionsanstalternas intresse att de utan störningar i finansieringen av arbetspensionerna kan samtycka till frivillig skuldsanering som sker utanför domstol i de fall då förutsättningar för saneringsförfarande eller skuldsanering enligt lagen om företagsanering eller lagen om skuldsanering för privatpersoner föreligger. Ett frivilligt avtalsförfarande är enklare och snabbare än ett saneringsförfarande eller en skuldsanering som sker under ledning av domstol. Ett frivilligt förfarande minskar även domstolarnas arbete samt kostnaderna för parterna och samhället. Arbetspensionslagstiftningen för den privata sektorn bör därför utvecklas så att den gynnar arbetspensionsanstalternas möjligheter att i stället för saneringsförfarande eller skuldsanering som sker under ledning av domstol samtycka till en motsvarande frivillig skuldsanering.

Genom saneringsförfaranden och skuldsane-

ringar som lyckas minskar antalet onödiga konkurser och utsökningar samt minskar därigenom på längre sikt även de osäkra försäkringspremiefordringarna och statens andel av pensionsutgifterna.

Sådana försäkringspremiefordringar som omfattas av ett saneringsförfarande eller en skuldsanering eller av ett motsvarande frivilligt förfarande och som man i sanerings- eller betalningsprogrammet helt avstått från, kan inte heller senare indrivnas hos gäldenären, om inte skuldsaneringen av någon orsak förfaller. Därför bör obetalda försäkringspremier inte heller beaktas när premiereserverna bestäms och statens andel beräknas. I de fall då en försäkringspremiefordran indrivs hos gäldenären i enlighet med ett sanerings- eller betalningsprogram är det inte heller ändamålsenligt att premiefordringen, som är en osäker fordran, beaktas när premiereserverna enligt lagen om pension för företagare samt statens andel enligt den nämnda lagen och lagen om pension för lantbruksföretagare bestäms.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att 10 § 2 mom. lagen om pension för företagare och 13 § 1 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare ändras så att försäkringspremiefordringar som omfattas av ett saneringsförfarande eller en skuldsanering inte skall beaktas när premiereserver enligt lagen om pension för företagare samt statens andel enligt den nämnda lagen och lagen om pension för lantbruksföretagare bestäms. Detsamma skall gälla försäkringspremiefordringar som omfattas av en frivillig skuldsanering. Sålunda erhåller dessa fordringar samma ställning som försäkringspremiefordringar som bevakats i utsökning eller konkurs.

Av de föreslagna lagändringarna följer att statens andel av pensionsutgifterna enligt lagen om pension för företagare och lagen om pension för lantbruksföretagare ökar direkt med beloppet av de fordringar som omfattas av ett saneringsförfarande för ett företag, en skuldsanering för en privatperson eller en frivillig skuldsanering som motsvarar dem. Till de delar som försäkringspremiefordringar har minskats eller man helt avstått från dem i ett sanerings- eller betalningsprogram, stryks de direkt från den försäkringspremieinkomst som avses i lagen om pension för företagare och lagen om pension för lantbruksföretagare. På grund av att det är osäkert om de försäkringspremiefordringar som indrivs i enlighet med

programmet kommer att inflyta, beaktas inte heller dessa vid bestämmandet av premiereserverna enligt lagen om pension för företagare och statens andel enligt den nämnda lagen och lagen om pension för lantbruksföretagare. När man sedermera lyckas indriva en dylik fordran hos gäldenären, beaktas den som försäkringspremieinkomst i premiereserven och i statens andel.

Om ett saneringsförfarande eller en skuldsanering eller ett frivilligt förfarande som motsvarar dem sedan av någon orsak förfaller, återfår pensionsanstalten sina rättigheter och upphävs de bokförda kreditförlusterna.

3. Propositionens verkningar

De statsekonomiska verkningarna av de föreslagna ändringarna är obetydliga.

De försäkringspremiefordringar enligt lagen om pension för företagare och lagen om pension för lantbruksföretagare som omfattas av ett saneringsförfarande för ett företag, en skuldsanering för en privatperson eller en frivillig skuldsanering som motsvarar dem beräknas under 1993 uppgå till sammanlagt ca 6 milj. mk. Av detta belopp beräknas ca 5,5 milj. mk vara sådana fordringar som pensionsanstalterna blir tvungna att avstå från direkt i sanerings- eller betalningsprogrammet och 0,5 milj. mk vara sådana fordringar som enligt sanerings- eller betalningsprogrammet indrivs hos gäldenären.

Statens andel ökar sålunda på grund av de föreslagna ändringarna genast med ca 6 milj. mk, men den slutliga ökning av statens andel som ändringarna orsakar kommer att vara ca 5,5 milj. mk. Eftersom en stor del av försäkringspremiegäldenärerna dock utan saneringsförfarande eller skuldsanering skulle bli föremål för konkurs eller utsökning, blir den faktiska ökningen av statens andel inte 5,5 milj.

mk per år utan betydligt mindre. På lång sikt kommer lyckade saneringsförfaranden och skuldsaneringar snarare att leda till att de osäkra försäkringspremiefordringarna och statens andel minskar.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet utgående från pensionsskyddscentralens förslag. Under beredningen har social- och hälsovårdsministeriet hört lagberedningsavdelningen vid justitieministeriet, Arbetspensionsanstaltens Förbund, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Företagarnas Centralförbund i Finland samt Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter.

5. Ikraftträdande

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1994. De skall tillämpas även i de fall då ett saneringsförfarande för ett företag eller en skuldsanering för en privatperson eller en frivillig skuldsanering som motsvarar dem har inletts innan lagändringarna trädde i kraft.

6. Lagstiftningsordning

Förslaget medför ingen försvagning av det lagstadgade grundläggande utkomstskyddet, varför den möjlighet att lämna lagförslag vilande som ingår i 66 § 7 mom. riksdagsordningen inte kan tillämpas vid behandlingen av de föreslagna lagarna.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

L a g**om ändring av 10 § lagen om pension för företagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 10 § 2 mom. lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare (468/69), sådant det lyder i lag av den 29 juni 1990 (601/90), som följer:

10 §

— — — — —
Pensionsanstalterna svarar för pensioner och andra förmåner enligt denna lag i förhållande till sina premiereserver enligt 1 mom. Vid bestämmandet av premiereserverna beaktas dock inte de obetalda försäkringspremier som har lämnats till indrivning i utsökningsväg eller bevakats i konkurs. Vid bestämmandet av premiereserverna beaktas inte heller sådana obetalda försäkringspremier som ingår i ett saneringsprogram enligt lagen om företagssanering (47/93) eller i ett betalningsprogram enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/93) eller i en sådan frivillig skuldsanering som till innehållet motsvarar principerna i

de nämnda lagarna. Om den premiereserv som bestämts på detta sätt inte förslår till de ovan nämnda pensionerna och andra förmånerna, betalar staten den resterande delen. Staten skall enligt vad som närmare stadgas genom förordning varje år i förskott betala ett belopp som motsvarar vad staten uppskattas komma att betala som sin andel.
— — — — —

—————
Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Denna lag tillämpas även i de fall då ett saneringsförfarande för ett företag eller en skuldsanering för en privatperson eller en frivillig skuldsanering som motsvarar dem har inletts innan lagen trädde i kraft.

2.

L a g**om ändring av 13 § lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 13 § 1 mom. lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/69), sådant det lyder i lag av den 23 december 1988 (1222/88), som följer:

13 §

Kostnaderna för pensioner och övriga förmåner enligt denna lag betalas av lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och staten. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts andel består härvid av de till pensionsanstalten inbetalda försäkringspremierna, minskade med pensionsanstaltens skäliga förvaltningskostnader, och avkastningen av placeringarna. I övrigt svarar staten för kostnaderna för pensioner och övriga förmåner. Statens andel av utgifterna för ersättningarna från grupplivförsäkringen skall dock vara en tredjedel. Som försäkringspremier beaktas inte sådana obetalda försäkringspremier som förts till utsökning eller bevakats i konkurs. Som försäkringspremier

beaktas inte heller sådana obetalda försäkringspremier som ingår i ett saneringsprogram enligt lagen om företagssanering (47/93) eller i ett betalningsprogram enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/93) eller i en sådan frivillig skuldsanering som till innehållet motsvarar principerna i de nämnda lagarna.

—————
Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Denna lag tillämpas även i de fall då ett saneringsförfarande för ett företag eller en skuldsanering för en privatperson eller en frivillig skuldsanering som motsvarar dem har inletts innan lagen trädde i kraft.

Helsingfors den 10 december 1993

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Social- och hälsovårdsminister *Jorma Huuhtanen*

1.

Lag

om ändring av 10 § lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 10 § 2 mom. lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare (468/69), sådant det lyder i lag av den 29 juni 1990 (601/90), som följer:

Gällande lydelse

10 §

Pensionsanstalterna svarar för pensioner och andra förmåner enligt denna lag i förhållande till sina premiereserver enligt 1 mom. Vid bestämmandet av premiereserverna beaktas dock inte de obetalda försäkringspremier som har lämnats till indrivning i utskökningsväg eller bevakats i konkurs. Om den premiereserv som bestämts på detta sätt inte förslår till de ovan nämnda pensionerna och andra förmånerna, betalar staten den resterande delen. Staten skall enligt vad som närmare stadgas genom förordning varje år i förskott betala ett belopp som motsvarar vad staten uppskattas komma att betala som sin andel.

Föreslagen lydelse

10 §

Pensionsanstalterna svarar för pensioner och andra förmåner enligt denna lag i förhållande till sina premiereserver enligt 1 mom. Vid bestämmandet av premiereserverna beaktas dock inte de obetalda försäkringspremier som har lämnats till indrivning i utskökningsväg eller bevakats i konkurs. *Vid bestämmandet av premiereserverna beaktas inte heller sådana obetalda försäkringspremier som ingår i ett saneringsprogram enligt lagen om företagssanering (47/93) eller i ett betalningsprogram enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/93) eller i en sådan frivillig skuldsanering som till innehållet motsvarar principerna i de nämnda lagarna.* Om den premiereserv som bestämts på detta sätt inte förslår till de ovan nämnda pensionerna och andra förmånerna, betalar staten den resterande delen. Staten skall enligt vad som närmare stadgas genom förordning varje år i förskott betala ett belopp som motsvarar vad staten uppskattas komma att betala som sin andel.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Denna lag tillämpas även i de fall då ett saneringsförfarande för ett företag eller en skuldsanering för en privatperson eller en frivillig skuldsanering som motsvarar dem har inletts innan lagen trädde i kraft.

2.

Lag

om ändring av 13 § lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 13 § 1 mom. lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/69), sådant det lyder i lag av den 23 december 1988 (1222/88), som följer:

Gällande lydelse

13 §

Kostnaderna för pensioner och övriga förmåner enligt denna lag betalas av lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och staten. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts andel består härvid av de till pensionsanstalten inbetalda försäkringspremierna, minskade med pensionsanstaltens skäliga förvaltningskostnader, och avkastningen av placeringarna. I övrigt svarar staten för kostnaderna för pensioner och övriga förmåner, dock så att statens andel av utgifterna för ersättningarna från grupplivförsäkringen skall vara en tredjedel. Som försäkringspremier beaktas inte sådana obetalda försäkringspremier som förts till utsökning eller bevakats i konkurs.

Föreslagen lydelse

13 §

Kostnaderna för pensioner och övriga förmåner enligt denna lag betalas av lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och staten. Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts andel består härvid av de till pensionsanstalten inbetalda försäkringspremierna, minskade med pensionsanstaltens skäliga förvaltningskostnader, och avkastningen av placeringarna. I övrigt svarar staten för kostnaderna för pensioner och övriga förmåner. *Statens andel av utgifterna för ersättningarna från grupplivförsäkringen skall dock vara en tredjedel. Som försäkringspremier beaktas inte sådana obetalda försäkringspremier som förts till utsökning eller bevakats i konkurs. Som försäkringspremier beaktas inte heller sådana obetalda försäkringspremier som ingår i ett saneringsprogram enligt lagen om företagssanering (47/93) eller i ett betalningsprogram enligt lagen om skuldsanering för privatpersoner (57/93) eller i en sådan frivillig skuldsanering som till innehållet motsvarar principerna i de nämnda lagarna.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1994.

Denna lag tillämpas även i de fall då ett saneringsförfarande för ett företag eller en skuldsanering för en privatperson eller en frivillig skuldsanering som motsvarar dem har inletts innan lagen trädde i kraft.
